

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2011. gada 8. decembrī*

Lieta C-275/10

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2010. gada 28. maijā un kas Tiesā registrēts 2010. gada 2. jūnijā, tiesvedībā

Residex Capital IV CV

pret

Gemeente Rotterdam.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], E. Levits un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*],

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretāre M. Ferreira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2011. gada 13. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Residex Capital IV CV* vārdā — M. Sheltema [*M. Scheltema*] un E. Shotanus [*E. Schotanus*], *advocaten*,
- *Gemeente Rotterdam* vārdā — J. van den Brande [*J. van den Brande*] un M. Custers [*M. Custers*], *advocaten*,
- Nīderlandes valdības vārdā — M. Nourta [*M. Noort*], pārstāve,
- Dānijas valdības vārdā — K. Vangs [*C. Vang*], pārstāvis,
- Vācijas valdības vārdā — T. Hence [*T. Henze*] un K. Petersena [*K. Petersen*], pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā — H. van Vliets [*H. van Vliet*] un S. Tomass [*S. Thomas*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2011. gada 26. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 88. panta 3. punktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Residex Capital IV CV* (turpmāk tekstā — “*Residex*”) un *Gemeente Rotterdam* (Roterdamas pašvaldība) par garantiju, kuru *Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam* (Roterdamas pašvaldības ostas sabiedrība, turpmāk tekstā — “*GHR*”) piešķīra *Residex*, lai segtu kredītu, ko šī pēdējā bija izsniegusi kādam aizņēmējam.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma [88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), preambulas 13. apsvērums ir formulēts šādi:

“tā kā tādos nelikumīga atbalsta gadījumos, kurš nav saderīgs ar kopējo tirgu, būtu jāatjauno efektīva konkurence; tā kā šajā nolūkā atbalsts, ieskaitot procentus, ir neka vējoties jāatgūst; tā kā atgūšana ir jāveic saskaņā ar attiecīgo valstu likumus paredzētajām procedūrām; [..]”

4 Minētās regulas 1. pantā ir noteikts:

“Šajā regulā:

[..]

f) “nelikumīgs atbalsts” ir jauns atbalsts, kas ieviests, pārkāpjot Līguma [88.] panta 3. punktu;

[..].”

5 Komisijas paziņojuma par valsts atbalsta tiesību normu piemērošanu valstu tiesās (OV 2009, C 85, 1. lpp.) 28. punktā, kas ietverts sadaļā ar nosaukumu “Nelikumīgā valsts atbalsta izmaksāšanas novēršana”, ir noteikts:

“[..] Saskaņā ar Līguma 88. panta 3. punktu valstu tiesu pienākumi arī ietver privātpersonu tiesību aizsardzību pret iespējamo šo tiesību neievērošanu. [..]”

6 Šī paša paziņojuma 30. punkts, kas atrodas zem nosaukuma “Nelikumīgā atbalsta atgūšana”, ir formulēts šādi:

“Gadījumos, kad valsts tiesa saskaras ar nelikumīgi piešķirtu atbalstu, tai ir jānodrošina visas šās nelikumības tiesiskās sekas saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Valsts tiesai principā ir jāpiespriež labuma guvējam pilnībā atmaksāt nelikumīgo valsts atbalstu [..]. Rikojums par nelikumīga atbalsta pilnīgu atmaksāšanu ir ietverts valsts tiesas

pienākumā aizsargāt prasītāja (piemēram, konkurenta) individuālās tiesības atbilstīgi Līguma 88. panta 3. punktam. Tādējādi šis valsts tiesas atgūšanas pienākums nav atkarīgs no atbalsta pasākuma saderības ar Līguma 87. panta 2. vai 3. punktu.”

- 7 Komisijas paziņojuma par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu valsts atbalstam garantiju veidā (OV 2008, C 155., 10. lpp.; turpmāk tekstā — “Paziņojums par garantijām”) 2.1. punkta trešajā daļā ir precizēts:

“[...] Valsts garantijas priekšrocība ir tā, ka valsts uzņemas ar garantiju saistīto risku. To, ka valsts uzņemas risku, parasti vajadzētu atlīdzināt, maksājot atbilstīgu prēmiju. Ja valsts pilnībā vai daļēji atsakās no šādas prēmijas, rodas gan labums uzņēmumam, gan valsts līdzekļu samazinājums. [...]”

- 8 Šī paša paziņojuma 2.2. punktā ir noteikts:

“Parasti aizņēmējs ir atbalsta saņēmējs. [...] Dažos gadījumos, ja nebūtu valsts garantijas, aizņēmējs nevarētu atrast finanšu iestādi, kas vispār būtu gatava tam aizdot. [...] Līdzīgā veidā valsts garantija var palīdzēt bankrotējošam uzņēmumam saglabāt savu darbību, nevis tikt likvidētam vai pārstrukturētam, tādējādi, iespējams, radot konkurences kropļojumus. [...]”

- 9 Minētā paziņojuma 2.3. punkts ar nosaukumu “Atbalsts aizdevējam” ir formulēts šādi:

“2.3.1. Pat ja parasti atbalsta saņēmējs ir aizņēmējs, nevar izslēgt iespēju, ka noteiktos apstākļos arī aizdevējs var gūt tiešu labumu no atbalsta. Īpaši atbalsts aizdevējam var būt gadījumos, kad, piemēram, valsts garantija tiek izsniegta *ex post* atiecībā uz aizdevumu vai citām finanšu saistībām, kas jau ir spēkā, nekoriģējot

šāda aizdevuma vai finanšu saistību nosacījumus, vai arī kad vienu garantētu aizdevumu izmanto cita, negarantēta aizdevuma segšanai tajā pašā kredītiestādē, jo tādējādi tiek palielināts aizdevumu nodrošinājums. [..]

2.3.2. Garantijas atšķiras no citiem valsts atbalsta pasākumiem, piemēram, dotācijām vai atbrīvojuma no nodokļiem, tādējādi, ka garantijas gadījumā valsts arī stājas tiesiskās attiecībās ar aizdevēju. Tādēļ jāapsver, vai tas, ka valsts atbalsts ticis piešķirts nelikumīgi, kaut kādā veidā var ietekmēt trešās personas. [..] Jautājums par to, vai atbalsta nelikumība ietekmē tiesiskās attiecības starp valsti un trešām personām, jāpārbauda saskaņā ar valsts tiesību aktiem. [..]”

¹⁰ Paziņojuma par garantijām 3.2. punktā ar nosaukumu “Individuālas garantijas” ir noteikts:

“Attiecībā uz individuālu valsts garantiju Komisija uzskata, ka, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi, ir pietiekams pamats uzskatīt, ka valsts atbalsta nav.

[..]

c) Garantija aptver ne vairāk par 80 % no aizdevuma vai citu finanšu saistību nenomaksātās daļas; [..].

Komisija uzskata, ka tad, ja finanšu saistības pilnībā sedz valsts garantija, aizdevējam ir mazāks stimuls atbilstīgi novērtēt, nodrošināt un samazināt aizdevuma darījuma radīto risku un jo īpaši pienācīgi novērtēt aizņēmēja kredīspēju. [..] Tā

kā aizdevējiem nav stimula samazināt aizdevuma neatmaksāšanas risku, tie varētu izvēlēties slēgt aizdevuma līgumus ar palielinātu komercrisku, [..].

[..]”

- 11 Minētā paziņojuma 4.1. punktā ir precizēts:

“[..] Principā par valsts atbalsta elementu uzskata starpību starp individuālās vai sašķaņā ar shēmu piešķirtas garantijas atbilstīgo tirgus cenu un faktisko cenu, ko maksā par minēto pasākumu.

[..]

Aprēķinot atbalsta elementu garantijā, Komisija īpašu uzmanību veltīs šādiem aspektiem:

- a) Individuālu garantiju gadījumā — vai aizņēmējs ir nonācis finansiālās grūtībās. [..]

Komisija atzīmē, ka grūtībās nonākušiem uzņēmumiem tirgus garantijas devējs, ja tāds ir, garantijas izsniegšanas laikā prasa augstu prēmiju, ņemot vērā saistību paredzamo nepildīšanu. Ja iespēja, ka aizņēmējs nevarēs atmaksāt aizdevumu, kļūst īpaši augsta, šī tirgus likme var nepastāvēt un īpašos gadījumos garantijas atbalsta elements var izrādīties tikpat liels, cik summa, kuru faktiski sedz garantija.

[..]”

Nīderlandes tiesības

12 Nīderlandes Civilkodeksa 3:40. panta 2. punkts ir formulēts šādi:

“Darījums nav spēkā, ja tiek pārkāpta imperatīva likuma norma, vai arī, ja likuma normas mērķis ir aizsargāt vienu līgumslēdzēju pusi daudzpusējā darījumā, darījumu var tikai apstrīdēt. Abi nosacījumi ir piemērojami tikai tad, ja no likuma normas mērķa neizriet kas cits.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

13 2001. gadā *Residex* iegādājās sabiedrības *MD Helicopters Holding NV* (turpmāk tekstā — “*MDH*”), kas ir sabiedrības *RDM Aerospace NV* (turpmāk tekstā — “*Aerospace*”) meitassabiedrība, akcijas. Iegādājoties akcijas, *Residex* ieguva pārdošanas iespēju, pamatojoties uz kuru tā varēja *MDH* akcijas pārdot atpakaļ *Aerospace*. 2003. gada februārī, noraidījusi pieprasījumu vai nu palielināt savu daļību *MDH* kapitālā, vai arī izsniegt šai pēdējai vai *Aerospace* aizdevumu, *Residex* šo iespēju īstenoja.

14 *Residex* tomēr netika samaksāta tās akciju pārdošanas cena, kas sasniedza aptuveni EUR 8,5 miljonus — naudas summu, ko tai bija jāsaņem, īstenojot minēto pārdošanas iespēju. Faktiski no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *GHR* pilnvarotā amatpersona šajos apstākļos piedāvāja *Residex* pārveidot tās prasījumu aizdevumā un pievienot šo summu aizdevumam USD 15 miljonu apmērā (kas toreiz atbilda apmēram EUR 13 922 405), ko *Residex* piešķirtu *Aerospace*. *GHR* no savas puses uzņēmās pienākumu sniegt garantiju, kas segtu šī aizdevuma apmēru.

- 15 Ar 2003. gada 3. marta līgumu, kas tika papildināts 2003. gada maijā, tika noslēgta vienošanās par aizdevumu EUR 23 040 657,03 apmērā, ieskaitot procentus un izmaksas. Ar šajā pašā datumā noslēgtu līgumu *GHR* uzņēmās garantiju *Residex* labā par maksimālo summu EUR 23 012 510, pieskaitot procentus un aizdevuma izmaksas.
- 16 Nav apstrīdams, ka *Aerospace* atmaksāja daļu no minētā aizdevuma, maksimāli EUR 16 000 000 apmērā. Kad *Residex* konstatēja, ka aizdevuma atlikušo daļu, kurai pieskaitīti procenti, *Aerospace* nebija atmaksājusi, tā 2004. gada 22. decembra vēstulē, kas bija adresēta *Gemeente Rotterdam*, aicināja šo pēdējo minēto izpildīt garantijas saistības un pieprasīja samaksāt naudas summu EUR 10 240 252 apmērā, pieskaitot tai procentus un izmaksas. Kad *Gemeente Rotterdam* atteicās šo summu samaksāt, *Residex* cēla prasību Nīderlandes tiesās.
- 17 Ar 2007. gada 24. janvāra spriedumu *Rechtbank Rotterdam* [Roterdamas iecirkņa tiesa] atzina par pamatotu *Gemeente Rotterdam* aizstāvības argumentu, saskaņā ar kuru garantija nav spēkā tādēļ, ka ar to ir pārkāptas Savienības tiesības valsts atbalsta jomā, un līdz ar to *Residex* prasību noraidīja. Pēdējās iesniegto apelācijas sūdzību par minēto spriedumu *Gerechthof te 's-Gravenhage* (Hāgas apelācijas tiesa) noraidīja ar 2008. gada 10. jūlija spriedumu.
- 18 Tad *Residex* par minēto spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā. Tā norāda, ka kasācijas tiesvedības stadijā nav apstrīdēts *Gerechthof te 's-Gravenhage* konstatējums, saskaņā ar kuru, tā kā garantija ir atbalsta pasākums EKL 87. panta nozīmē, par to, piemērojot EKL 88. panta 3. punktu, būtu bijis jāpaziņo Komisijai.
- 19 *Residex* iebilst konkrēti pret to, ka *Gerechthof te 's-Gravenhage* nav ņēmusi vērā faktu, ka EKL 88. panta 3. punkts ar šo tiesību normu nesaderīgu izpildes pasākumu spēkā esamību ietekmē tikai tad, ja to spēkā neesamība izraisa saņēmējam nelikumīgi piešķirta atbalsta pārtraukšanu un tādējādi noved pie konkurences izkropļojuma, kas

ir radies atbalsta īstenošanas dēļ, novēršanas, tas ir, šajā lietā pie *Aerospace* piešķirtā aizdevuma atgūšanas.

- 20 Pamatojoties it īpaši uz 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā C-390/98 *Banks* (*Recueil*, I-6117. lpp., 73.–80. punkts) un 2008. gada 12. februāra spriedumu lietā C-199/06 *CELF* un *ministre de la Culture et de la Communication* (Krājums, I-469. lpp., 34.–55. punkts), *Hoge Raad der Nederlanden* [Nīderlandes Augstākā tiesa] uzskata, ka nelikumīgā atbalsta pārtraukšana, to atgūstot, ir loģiskas sekas šī atbalsta atzīšanai par nelikumīgu un ka valsts tiesai būtu jāapmierina prasība atmaksāt atbalstu, kas piešķirts, pārkāpjot EKL 88. panta 3. punktu.
- 21 Tādējādi šīs lietas gadījumā pretēji tam, ko apgalvo *Residex, Gerechtshof te 's-Gravenhage* kompetencē esot bijis saskaņā ar Nīderlandes Civilkodeksa 3:40. panta 2. punktu atcelt tiesību aktu, ar kuru šis atbalsts ir īstenots, jo tas ir nesaderīgs ar minēto EK līguma normu. *Hoge Raad der Nederlanden* turklāt norāda, ka līdzīgā lietā, kas bija pamatā 2000. gada 27. jūnija spriedumam lietā C-404/97 Komisija/Portugāle (*Recueil*, I-4897. lpp.), Tiesa nosprieda, ka garantija bija spēkā neesoša, un uzskatīja, ka valsts tiesai tādējādi, pildot savu pienākumu novērst nelikumīga atbalsta sekas, tā bija jāatceļ.
- 22 Tomēr iesniedzējtiesai nav skaidrs, vai garantijas atcelšana ir efektīvs pasākums, lai atjaunotu situāciju, kas pastāvēja pirms kredīta piešķiršanas, it īpaši nolūkā aizsargāt to pušu intereses, kuras ietekmē konkurences izkropļojums šī kredīta piešķiršanas dēļ. Tā šajā ziņā norāda, ka garantijas atcelšana arī neizraisa to, ka tiktu novērstas konkurences izkropļojums, tas ir, *Aerospace* saņemtais kredīts, ko šī sabiedrība nebūtu varējusi iegūt parastos tirgus apstākļos. Lai šāda novēršana izdotos, būtu vajadzīgs atgūt peļņu, ko *Aerospace* ir guvusi šīs konkurences priekšrocības dēļ.

- 23 Šādos apstākļos *Hoge Raad der Nederlanden* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai EKL 88. panta 3. punkta — tagad LESD 108. panta 3. punkta — pēdējais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tādā gadījumā kā šajā lietā, kurā nelikumīgs atbalsts ir īstenots, piešķirot garantiju aizdevējam, un ļaujot šim pēdējam izsniegt kredītu aizņēmējam, kurš parastos tirgus apstākļos nebūtu varējis tādu iegūt, valsts tiesām, pildot pienākumu novērst nelikumīga atbalsta sekas, ir jāatceļ vai vismaz to kompetencē ir atcelt apstrīdēto garantiju pat tad, ja tādēļ netiek atcelts kredīts, kas piešķirts, pamatojoties uz šo garantiju?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 24 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, pirmkārt, vai dalībvalstu tiesu kompetencē ir atcelt garantiju situācijā, kāda ir pamatlietā, kurā šo garantiju ir piešķirusi valsts iestāde, lai segtu aizdevumu, ko finanšu sabiedrība ir izsniegusi uzņēmumam, kurš parastos tirgus apstākļos nebūtu varējis tādu iegūt, un, otrkārt, ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, vai minētajai tiesai saskaņā ar Savienības tiesībām šādos apstākļos iegūta garantija ir jāatceļ.
- 25 Lai atbildētu uz šī jautājuma pirmo daļu, ir jāatgādina, ka valsts atbalsta kontroles sistēma, kas izriet no EKL 88. panta un ar to saistītās Tiesas judikatūras, ir jāisteno, pirmkārt, Komisijai un, otrkārt, valstu tiesām (2006. gada 5. oktobra spriedums lietā C-368/04 *Transalpine Ölleitung in Österreich* u.c., Krājums, I-9957. lpp., 36. punkts).

- 26 Šajā ziņā valstu tiesas un Komisija pilda atšķirīgas, bet savstarpēji papildinošas lomas (skat. 1996. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-39/94 *SFEI* u.c., *Recueil*, I-3547. lpp., 41. punkts; 2003. gada 21. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-261/01 un C-262/01 *van Calster* u.c., *Recueil*, I-12249. lpp., 74. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Transalpine Ölleitung in Österreich* u.c., 37. punkts).
- 27 Faktiski, kamēr atbalsta pasākumu saderības ar kopējo tirgu izvērtēšana ir ekskluzīvā Komisijas kompetencē, kuras darbību kontrolē Savienības tiesas, valstu tiesas rūpējas par to, lai tiktu nodrošināta indivīdu tiesību aizsardzība gadījumos, kad nav izpildīts EKL 88. panta 3. punktā paredzētais pienākums iepriekš paziņot par valsts atbalstu Komisijai (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *van Calster* u.c., 75. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Transalpine Ölleitung in Österreich* u.c., 38. punkts).
- 28 Šajā kontekstā ir jāatgādina, ka atbalsta pasākums, kas ir īstenots, neievērojot no EKL 88. panta 3. punkta izrietošos pienākumus, ir nelikumīgs (skat. 1991. gada 21. novembra spriedumu lietā C-354/90 *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* un *Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, *Recueil*, I-5505. lpp., 17. punkts, kā arī 2005. gada 27. oktobra spriedumu apvienotajās lietās no C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un no C-321/04 līdz C-325/04 *Distribution Casino France* u.c., Krājums, I-9481. lpp., 30. punkts). Šāda interpretācija turklāt ir apstiprināta ar Regulas Nr. 659/1999 1. panta f) punktu.
- 29 Šajā ziņā Tiesa atkārtoti ir atzinusi, ka minētā EKL 88. panta 3. punkta neievērošanas gadījumā valstu tiesām saskaņā ar savas valsts tiesībām ir jāizdara secinājumi gan attiecībā uz atbalsta pasākumu īstenošanas aktu spēkā esamību, gan attiecībā uz pretēji šai tiesību normai piešķirtā finansiālā atbalsta atgūšanu (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *van Calster* u.c., 64. punkts; 2005. gada 21. jūlija spriedums lietā C-71/04, *Xunta de Galicia*, Krājums, I-7419. lpp., 49. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *CELF* un *ministre de la Culture et de la Communication*, 41. punkts).

- 30 Tā pamatlietā iesniedzējtiesa uzskata, ka garantija, kas izsniegta *Residex*, ir nepaziņots un tādējādi nelikumīgs atbalsta pasākums.
- 31 No tā izriet, ka šādā gadījumā Nīderlandes Karalistes tiesas ir kompetentas saskaņā ar savas valsts tiesībām izdarīt secinājumus par šo nelikumību, tostarp attiecībā uz aktu, ar kuriem ir īstenota minētā garantija, spēkā esamību.
- 32 Sava jautājuma otrajā daļā iesniedzējtiesa vaicā, vai valstu tiesām saskaņā ar Savienības tiesībām ir jāatceļ garantija, kas ir piešķirta tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā.
- 33 Lai atbildētu uz šo otro jautājuma daļu, ir svarīgi atgādināt, ka atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai loģiskās sekas šī atbalsta atzīšanai par nelikumīgu ir tā pārtraukšana, to atgūstot nolūkā atjaunot iepriekšējo situāciju (skat. it īpaši 2003. gada 8. maija spriedumu apvienotajās lietās C-328/99 un C-399/00 Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija, *Recueil*, I-4035. lpp., 66. punkts, un 2011. gada 28. jūlija spriedumu lietā C-403/10 P *Mediaset*/Komisija, 122. punkts).
- 34 Tādējādi nelikumīgi piešķirta valsts atbalsta atgūšanas pamatmērķis ir novērst konkurences izkropļojumu, kas ir izraisīts ar šāda atbalsta radīto konkurences priekšrocību (2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-277/00 Vācija/Komisija, *Recueil*, I-3925. lpp., 76. punkts, un 2009. gada 17. septembra spriedums lietā C-520/07 P Komisija/*MTU Friedrichshafen*, Krājums, I-8555. lpp., 57. punkts). Faktiski ar atbalsta atmaksu tā saņēmējs zaudē tirgus priekšrocību, kas tam bija salīdzinājumā ar tā konkurentiem, un ir atjaunota situācija, kas pastāvēja pirms atbalsta izmaksas (1995. gada 4. aprīļa spriedums lietā C-350/93 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-699. lpp., 22. punkts).

- 35 Atbalsta atmaksu varētu būt nepiemēroti piespriest tikai, ja rastos ārkārtas apstākļi (1990. gada 20. septembra spriedums lietā C-5/89 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-3437. lpp., 16. punkts, iepriekš minētais spriedums lietā *SFEI u.c.*, 70. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *CELF un ministre de la Culture et de la Communication*, 42. punkts).
- 36 No pamatlietas materiāliem neizriet, ka Nīderlandes Karalistes tiesās būtu izvirzīts arguments par šādu ārkārtas apstākļu pastāvēšanu, tāpēc šīm tiesām ir jāpiespriež atbalsta, par kuru ir pamatlietā, atmaksa saskaņā ar savas valsts tiesībām.
- 37 Tomēr, lai šo atmaksu veiktu, ir būtiski svarīgi, lai valsts tiesas identificētu atbalsta saņēmēju vai, iespējams, saņēmējus. Faktiski, kad atbalsts ir piešķirts garantijas veidā, šī atbalsta saņēmēji var būt gan aizņēmējs, gan aizdevējs vai dažos gadījumos abi kopā.
- 38 Šajā ziņā ir jānorāda, ka iesniedzējtiesa, protams, uzskata, ka lietā, kuru tā izskata, minētā atbalsta saņēmēja ir *Aerospace*.
- 39 Faktiski, kad aizdevumu, ko kredītiestāde piešķir aizņēmējam, garantē dalibvalsts valsts iestādes, šis aizņēmējs parasti iegūst finansiālu priekšrocību un tādējādi saņem atbalstu EKL 87. panta 1. punkta nozīmē, jo finansiālās izmaksas, kas tam rodas, ir mazākas nekā tās, kas tam būtu radušās, ja tam šis pats finansējums un šī pati garantija būtu bijuši jāiegūst par tirgus cenu.

- 40 Tomēr, kā izriet no debatēm Tiesas sēdē un kā secinājumu 71. punktā ir norādījusi ģenerālvokāte, no dažiem iesniedzējtiesas lēmumā izdarītajiem secinājumiem par lietas apstākļiem izriet, ka pamatlietā arī *Residex* varēja gūt ekonomisku labumu no attiecīgās garantijas.
- 41 Faktiski, kā ir norādījusi iesniedzējtiesa, *Aerospace* atradās tādā finansiālā situācijā, ka tā nebūtu varējusi iegūt kredītu kapitāla tirgū. Tāpēc tikai *Gemeente Rotterdam* izsniegtās garantijas dēļ *Residex* tai piešķīra aizdevumu ar zemāku likmi salīdzinājumā ar tirgū spēkā esošo likmi. Turklāt no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem neizriet, ka *Residex* par peļņu, ko tai bija paredzēts saņemt no garantijas, būtu *Gemeente Rotterdam* atlīdzinājusi atbilstoši parastajiem tirgus nosacījumiem.
- 42 Šajos apstākļos un ņemot vērā faktiskos datus, kas tika norādīti šī sprieduma 14. punktā, nevar no paša sākuma izslēgt iespēju, ka attiecīgā garantija ir tikusi izsniegta saistībā ar esošu *Residex* prasījumu, pārveidojot *Aerospace* parādu. Ja tas tā būtu, *Residex* būtu ar minētās garantijas palīdzību ieguvusi pati sev ekonomisku priekšrocību, jo, kā jau ir norādīts Paziņojuma par garantijām 2.3.1. punktā, valsts iestādes garantijas dēļ, citādi nekoriģējot garantētā aizdevuma nosacījumus, būtu palielināts tā prasījuma nodrošinājums.
- 43 No iepriekš minētā izriet, ka iesniedzējtiesai, ņemot vērā visas lietas īpašās pazīmes, ir jāidentificē minētās garantijas saņēmējs vai, iespējams, saņēmēji un, piemērojot šī sprieduma 33., 34. un 36. punktā atgādinātos principus, jāveic attiecīgā atbalsta kopējās summas atgūšana.

- 44 Tā kā tas ir precizēts, ir jānorāda, ka attiecībā uz garantijas atcelšanu neatkarīgi no tā, kas ir atbalsta saņēmējs, Savienības tiesībās nav paredzētas noteiktas sekas, kuras valstu tiesām būtu obligāti jāizsecina attiecībā uz atbalsta īstenošanas aktu spēkā esamību.
- 45 Tomēr, kā izriet no šī sprieduma 34. punkta, tā kā pasākumu, kuri valstu tiesām ir jāveic EKL 88. panta 3. punkta pārkāpuma gadījumā, mērķis būtībā ir atjaunot konkurences situāciju, kas pastāvēja pirms attiecīgā atbalsta izmaksas, šīm tiesām ir jāpārlicinās, ka pasākumi, ko tās veic attiecībā uz šo aktu spēkā esamību, ļauj šādu mērķi sasniegt.
- 46 Tādējādi iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai garantijas atcelšana, ņemot vērā tās izskatīšanā esošās lietas apstākļus, var izrādīties efektīvāka nekā citi pasākumi, lai atjaunotu minēto situāciju.
- 47 Faktiski var būt situācijas, kurās līguma atcelšana tiktāl, ciktāl tā var izraisīt izpildījumu savstarpēju atdošanu atpakaļ vai priekšrocības zaudēšanu nākotnē, var pat labāk noderēt mērķa atjaunot konkurences situāciju, kas pastāvēja pirms atbalsta piešķiršanas, sasniegšanai.
- 48 No tā izriet, ka, ja nav mazāk imperatīvu procesuālu pasākumu, iesniedzējtiesa pamatlietā var pasludināt garantijas, ko *Gemeente Rotterdam* ir piešķirusi *Residex*, atcelšanu, ja tā uzskata, ka, ņemot vērā lietas apstākļus, šī atcelšana var izraisīt vai atvieglot tās konkurences situācijas atjaunošanu, kāda pastāvēja pirms minētās garantijas piešķiršanas.

- 49 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka EKL 88. panta 3. punkta pēdējais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka valstu tiesu kompetencē ir atcelt garantiju situācijā, kāda ir pamatlietā, kurā ar tādas garantijas palīdzību, ko valsts iestāde ir piešķirusi, lai segtu aizdevumu, ko finanšu sabiedrība ir izsniegusi uzņēmumam, kurš parastos tirgus apstākļos nebūtu varējis tādu iegūt, ir īstenots nelikumīgs atbalsts. Īstenojot šo kompetenci, minētajām tiesām ir jānodrošina atbalsta atgūšana un tādēļ tās var atcelt garantiju, it īpaši tad, ja mazāk imperatīvu procesuālu pasākumu neesamības gadījumā šī atcelšana var izraisīt vai atvieglot tās konkurences situācijas atjaunošanu, kāda pastāvēja pirms minētās garantijas piešķiršanas.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 50 Tā, kā attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

EKL 88. panta 3. punkta pēdējais teikums ir jāinterpretē tādējādi, ka valstu tiesu kompetencē ir atcelt garantiju situācijā, kāda ir pamatlietā, kurā ar tādas garantijas palīdzību, ko valsts iestāde ir piešķirusi, lai segtu aizdevumu, ko finanšu sabiedrība ir izsniegusi uzņēmumam, kurš parastos tirgus apstākļos nebūtu

varējis tādu iegūt, ir īstenots nelikumīgs atbalsts. Īstenojot šo kompetenci, minētajām tiesām ir jānodrošina atbalsta atgūšana un tādēļ tās var atcelt garantiju, it īpaši tad, ja mazāk imperatīvu procesuālu pasākumu neesamības gadījumā šī atcelšana var izraisīt vai atvieglot tās konkurences situācijas atjaunošanu, kas pastāvēja pirms minētās garantijas piešķiršanas.

[Paraksti]